

25 NOV. 2010

OCT 01 2010

REFERENDUMCOMMISSIE BONAIRE 2010

Aan de voorzitter van de Eilandsraad van Bonaire
Aan de voorzitter van het Bestuurscollege van Bonaire
Mr. Dr. G.A.E. Thodé
Bestuurskantoor
Plaza Reina Wilhelmina 1
Kralendijk

Kralendijk, 30 september 2010,

Betreft: tussentijds verslag Referendumcommissie 2010

Geachte heer Thodé,

Hierbij treft u het verslag aan van de werkzaamheden van de Referendumcommissie, zoals die zijn verricht tot die werkzaamheden zijn gestaakt naar aanleiding van het desbetreffende besluit van het bestuurscollege van 18 augustus 2010. Het verslag bevat een verantwoording van de door de commissie gedane uitgaven.

Met hoogachting en vriendelijke groet,
Referendumcommissie Bonaire 2010,

D.A.A. Boersema, voorzitter

M. Juan Pedro, secretaris

Bijlage: tussentijds verslag referendumcommissie

Eilandgebied Bonaire						
Datum Ontvangst: OCT 01 2010						
Ardziel: 30013730						
Aan:						
☐ Om advies						
☐ Voor het nodige						
☒ Ter Kennisgeving						
c.c.: BC-leden ; ged. Marclan (vpret)						
Afdoen voor:						
Gez.	Ged. A	Ged. B	Ged. C	Ged. D	Sec.	

19-11-10
hl

26/10

HET REFERENDUM VAN 2010

OVER DE STAATKUNDIGE TOEKOMST VAN BONAIRE

**Tussentijds verslag van de
*Referendum Commissie Bonaire 2010***

Kralendijk, 27 september 2010

Tussentijds verslag Referendumcommissie Bonaire 2010

1. Inleiding

Na het niet afkondigen van een door de Eilandsraad van het eilandgebied Bonaire op 31 januari 2010 vastgestelde referendumverordening, waarin het houden van een referendum was voorzien op 26 maart 2010, heeft de Eilandsraad op 25 juni 2010 opnieuw een Eilandsverordening Bonaire 2010 vastgesteld, die op 1 juli 2010 is afgekondigd (A.B. 2010 no. 10).

Directe aanleiding daartoe was een motie van de eilandsraad van 31 mei 2010, waarin een uiterlijk op 1 oktober 2010 te houden referendum werd voorzien, met als vraagstelling: *“Ik ben het eens met het onderhandelingsresultaat inzake de toekomstige staatkundige structuur van Bonaire: Ja/Nee”*.

In de referendumverordening werd de vraagstelling als volgt geformuleerd: *“Ik ben het eens met inhoud en eindresultaat van de onderhandelingen inzake de toekomstige staatkundige structuur van Bonaire: Ja/Nee”*.

In de referendumverordening van 25 juni 2010 was de datum van het referendum bepaald op 3 september 2010. Bij eilandsbesluit van 14 juli 2010 werd de Referendumcommissie Bonaire 2010 ingesteld. Informeel was de commissie haar werkzaamheden reeds begonnen op 14 juni 2010.

Bij brief van 16 juli 2010 heeft de Referendumcommissie de eilandsraad verzocht de Referendumverordening te wijzigen door de vaststelling van de datum van het referendum op 1 oktober 2010. In dezelfde brief werd door de commissie aan de eilandsraad meegedeeld dat zij voornemens was de vraagstelling voor het referendum zo te interpreteren dat die de vraag naar instemming met de keuze van Bonaire als openbaar lichaam binnen de Nederlandse rechtsorde omvat, waarbij het op 22 april 2010 tussen Bonaire en Nederland gesloten akkoord werd opgevat als een uitwerking daarvan.

Op 13 augustus 2010 wijzigde de eilandsraad de Referendumverordening Bonaire 2010 door de bepaling dat het referendum zou worden gehouden op een nader bij eilandsverordening vast te stellen datum.

Op 18 augustus 2010 besloot het Bestuurscollege van Bonaire tot het op non-actief stellen van de referendumcommissie en werd haar verzocht aan de eilandsraad verslag te doen van de inmiddels al verrichte werkzaamheden.

2. De vraagstelling van het referendum.

De referendumcommissie is haar werkzaamheden ter voorbereiding van de door haar te geven voorlichting begonnen met het vaststellen van de precieze betekenis van de in de Referendumverordening opgenomen vraagstelling.

Het was de commissie uit de voorbereiding van de vaststelling van de verordening in de vergadering van de Centrale Commissie van de eilandsraad van 23 juni 2010 bekend, dat de vraagstelling kon worden opgevat als het vragen van een oordeel van de bevolking over slechts, of in de eerste plaats, het tussen Bonaire en Nederland op 22 april 2010 gesloten akkoord over met name de taakverdeling tussen Nederland en Bonaire na de op 10 oktober 2010 voorziene inwerkingtreding van een wijziging van het Statuut voor het Koninkrijk, waarbij Bonaire de status van openbaar lichaam binnen de Nederlandse rechtsorde zou krijgen. In die opvatting zou die overgang zelf geen deel uitmaken van de vraagstelling voor het referendum. In dat geval zou het referendum een raadplegend karakter hebben en zou betrokkenheid van de Verenigde Naties niet noodzakelijk zijn. Bij een andere gelegenheid zou dan een meer principiële uitspraak van de bevolking kunnen worden gevraagd.

De commissie heeft vastgesteld dat de in de referendumverordening vastgestelde vraagstelling afweek van die in de door de eilandsraad aangenomen motie van 31 maart 2010 door de toevoeging dat niet slechts het *eindresultaat* van de onderhandelingen, maar ook de *inhoud* van de onderhandelingen over de toekomstige staatkundige structuur van Bonaire, onderdeel is van de vraagstelling voor het referendum.

In door de commissie gevoerde gesprekken, onder meer met bij het geheel van de onderhandelingen met Nederland betrokken bestuurders, werd duidelijk dat het niet goed mogelijk was het akkoord van 22 april 2010 los te maken uit het geheel van de onderhandelingen over de toekomstige status van Bonaire, vanaf het referendum van 2004.

Daarnaast kwam de commissie ook zelf, door haar voorbereiding van de te geven voorlichting aan de bevolking, tot de conclusie dat voorlichting over slechts het akkoord van 22 april 2010 voor de bevolking onbegrijpelijk zou zijn door de verwevenheid van dat akkoord met het geheel van de inhoud van de onderhandelingen over de toekomstige staatkundige structuur van Bonaire, zoals vastgelegd in de resultaten van de Miniconferentie van 10 en 11 oktober 2006 en in sedertdien gevoerd politiek overleg. De uitleg van dat akkoord zou immers slechts betekenis kunnen hebben als dat akkoord werd opgevat als een nadere bepaling van de status voor Bonaire als openbaar lichaam binnen de Nederlandse rechtsorde. Door die status werd en wordt echter de betekenis van dat akkoord volledig bepaald. Ook in de overwegingen van de referendumverordening wordt met zoveel woorden verwezen naar het geheel van de voorgenomen staatkundige veranderingen voor Bonaire bij de opheffing van het land de Nederlandse Antillen.

De commissie heeft echter gemeend dat het niet tot haar bevoegdheid behoorde om op eigen gezag de vraagstelling voor het referendum te interpreteren, gegeven de door haar geconstateerde onduidelijkheden en verschillende zienswijzen, zonder van haar uitleg tenminste en tijdig de eilandsraad op de hoogte te brengen. Zij heeft dat gedaan op een wijze die niet noodzakelijk behoefde te leiden tot een politieke discussie over de vraagstelling.

3. Gevolgen voor de organisatie van de informatiecampagne

De hiervoor beschreven vaststelling door de commissie ten aanzien van de vraagstelling heeft geleid tot een aantal praktische gevolgen.

a. tijdsplanning

In de eerste plaats heeft het oplossen van de problematiek rond de vraagstelling tijd gevraagd die daarvoor feitelijk niet beschikbaar was door de strakke tijdsplanning tot de voor het referendum bepaalde datum van 3 september 2010.

Voor een aan de datum van een referendum voorafgaande informatiecampagne staat een termijn van tenminste 6 weken. Dat betekende dat de informatiecampagne gestart zou moeten worden op uiterlijk 23 juli 2010. Daaraan voorafgaand moest de commissie uiteraard eerst zelf zich op een verantwoorde manier informeren over het onderwerp van het referendum. Door de vastgestelde uitleg van de vraagstelling ging het daarbij over een zo mogelijk nog meer complexe materie dan bij een campagne die zich slechts zou richten op de uitleg van het akkoord van 22 april 2010. Het behoeft geen betoog dat het korte tijdsbestek tussen 16 en 23 juli daartoe geen mogelijkheid bood. Laat staan dat in die periode ook de inhoud van de voorlichtingscampagne zou kunnen zijn vastgesteld. Dat zou ook niet wezenlijk anders zijn geworden bij een inkorting van de duur van de informatiecampagne met bijvoorbeeld een week. Inmiddels was de commissie ook gebleken, dat de aard van de vraagstelling voor het referendum, gelet op de complexiteit van de materie, een grondige en uitgebreide informatiecampagne noodzakelijk maakte, niet alleen over de voor Bonaire voorziene staatkundige als openbaar lichaam, maar ook over de mogelijke gevolgen van de uitslag ervan en de in dat verband spelende problematiek rond de werking van het zelfbeschikkingsrecht in het Koninkrijk.

Los van het voorgaande was het de commissie inmiddels gebleken dat ook de feitelijke productie van het informatiemateriaal en de organisatie van de daadwerkelijke voorlichting niet binnen een paar weken gereed zou kunnen zijn. Daarbij speelde ook de vakantieperiode een rol, waardoor de noodzakelijke medewerking van derden in een aantal gevallen niet of niet tijdig kon worden geregeld.

Ten slotte was van belang dat de commissie, ondanks de goedkeuring van haar budget door het Bestuurscollege op 5 augustus 2010, tot op de dag dat zij op non-actief werd gesteld nog niet kon beschikken over het haar toegezegde budget. De commissie werd daardoor in de voortgang van haar werkzaamheden belemmerd, omdat zij niet in staat was met derden bindende productieovereenkomsten aan te gaan, zonder te kunnen beschikken over de daarmee samenhangende financiering.

b. monitoring door de Verenigde Naties

In geval van een raadplegend referendum over het akkoord van 22 april 2010 was de inschakeling van toezicht vanwege de Verenigde Naties overbodig. De commissie meende dat door een ruimere en haars inziens onvermijdelijke uitleg van de vraagstelling voor het referendum, het karakter van het referendum een zelfbeschikkingsreferendum zou zijn, waarbij dat toezicht gebruikelijk is. Voor de organisatie daarvan zou eveneens voldoende tijd beschikbaar moeten zijn.

c. het verzoek om uitstel

Op grond van de hier genoemde overwegingen van praktische aard heeft de commissie per brief van 16 juli 2010 de eilandsraad gevraagd om een uitstel van de datum van het referendum. Daarbij heeft de commissie de datum van 24 september of 1 oktober 2010 genoemd op grond van de op 31 maart 2010 aangenomen motie van de eilandsraad.

De commissie heeft in dezelfde brief de eilandsraad geschreven wat haar inziens de interpretatie zou moeten zijn van de vraagstelling van het referendum.

Tijdens de eilandsraadvergadering van 13 augustus 2010, waarin de brief van de commissie werd behandeld, heeft de raad de besloten het de referendum uit te stellen tot op een nader bij eilandsverordening te bepalen datum. Ten aanzien van de interpretatie van de vraagstelling van de referendum werd geen uitspraak gedaan.

4. Overwegingen en aanbevelingen

Op grond van de tot dusver verrichte werkzaamheden maakt de commissie nog een aantal opmerkingen, die van belang kunnen zijn voor een mogelijke hervatting van haar taken.

a. de vraagstelling voor het referendum

In een nadere eilandsverordening, waarin op grond van de Referendumverordening Bonaire 2010 (A.B. 2010, no. 10) een datum voor het referendum zal worden bepaald, dient tegelijk elke mogelijke twijfel ten aanzien van de vraagstelling van het referendum te worden weggenomen.

Voor het geval die datum zal liggen na de voorgenomen inwerkingtreding van de Rijkswet Wijziging Statuut, waarbij het land de Nederlandse Antillen zal worden opgeheven en Bonaire als openbaar lichaam deel zal uitmaken van de Nederlandse rechtsorde en dan ook in verband daarmee, beveelt de commissie daartoe de volgende vraagstelling aan:

Mi ta di akuerdo ku Boneiru a bira parti di Hulanda.

- A. Si
- B. No

Ik keur het goed dat Bonaire deel is geworden van Nederland.

- C. Ja
- D. Nee

b. de werking van het zelfbeschikkingsrecht binnen het Koninkrijk

De commissie merkt daarbij op dat het tijdstip voor het referendum, voor welke datum ook zal worden gekozen, een bijzondere is. Door de vraagstelling gaat het, zo meent de commissie, om een zelfbeschikkingsreferendum, terwijl de implementatie van de staatkundige toestand waarover het oordeel van de bevolking wordt gevraagd, al heeft plaats gevonden. Het is daarom van belang dat – tenminste in de voorlichting voor het referendum – duidelijkheid wordt gegeven over de mogelijke gevolgen van de uitslag van het referendum. Daarbij zal ook uitleg moeten worden gegeven over het verschil in opvatting dat bestaat over de werking van het zelfbeschikkingsrecht binnen het Koninkrijk. De Nederlandse regering blijkt immers volgens meerdere uitlatingen voorshands niet in te stemmen met de volledige interne werking van het zelfbeschikkingsrecht binnen het Koninkrijk en buiten de nu overeengekomen optie slechts de mogelijkheid van onafhankelijkheid te voorzien.

Door die omstandigheid zal een uitkomst van het referendum, waarbij niet wordt ingestemd met de nu voorgenomen integratie van Bonaire binnen het Nederlandse staatsbestel, naar de opvatting van de commissie behoren te leiden, dan wel kunnen leiden, tot onderhandelingen binnen het Koninkrijk over een andere staatkundige positie van Bonaire dan die van een openbaar lichaam binnen de Nederlandse rechtsorde, terwijl die onderhandelingen in dat geval tegelijk ook gericht zullen moeten zijn op het bereiken van Nederlandse erkenning van de interne werking van het zelfbeschikkingsrecht. Daarover behoort naar het oordeel van de commissie de bevolking voldoende te worden geïnformeerd, bij voorkeur aan de hand van een voorafgaande positiebepaling door de eilandsraad over tenminste de werking van het zelfbeschikkingsrecht van de bevolking van Bonaire.

De commissie begrijpt dat de door de Nederlandse regering gebezigde uitleg van de werking van het zelfbeschikkingsrecht aanleiding kan geven tot zorg over de, ook in concrete voorzieningen tot uitdrukking komende, Nederlandse verbondenheid met Bonaire, voor het geval Bonaire - bijvoorbeeld door de vraagstelling van het referendum – de mogelijkheid wenst te openen voor een andere invulling van de directe band met Nederland dan door integratie. In de uitleg van de Nederlandse regering kan een dergelijke uitkomst immers slechts een keuze voor onafhankelijkheid betekenen, terwijl dat niet het geval is bij de erkenning van de volledige werking van het zelfbeschikkingsrecht binnen het Koninkrijk. In dat geval heeft de bevolking immers de vrijheid om te kiezen voor elke redelijke invulling van de band met Nederland, ook als daarbij niet voor integratie zou worden gekozen.

De commissie meent daarom dat, alvorens een nadere datum voor een referendum wordt bepaald, duidelijkheid gewenst is over de zienswijze van de eilandsraad ten aanzien van de verhouding tussen de uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht en de bestuurlijke verantwoordelijkheid die de eilandsraad heeft voor de verbondenheid met Nederland en de daarmee voor de bevolking van Bonaire verbonden voorzieningen. De commissie meent dat in de gegeven situatie alleen op die wijze door de bevolking in het referendum een 'geïnformeerde keuze' kan worden gemaakt, waarbij ook uitleg kan worden gegeven over de implicaties van die keuze en het eventuele tijdsbeslag van de verwerking ervan.

c. de datum voor het referendum

De commissie maakt van de gelegenheid gebruik om, in het verlengde van haar brief aan de eilandsraad van 16 juli 2010 (zie bijlage), te wijzen op de noodzaak van het kunnen beschikken over voldoende tijd voor niet alleen de informatiecampagne zelf, om ook voor de voorbereiding daarvan door de commissie zelf. In het ideale geval zou een datum voor het houden van een referendum tenminste drie maanden tevoren bekend moeten zijn.

5. De voorbereiding van de informatiecampagne

<p>Uitgevoerde activiteiten Referendum 2010</p>	<p>Vorbereiding:</p> <p>Diverse overleggen referendumcommissie. Overleggen met bij het staatk proces betrokken bestuurders Hoorzittingen betrokkenen ambtenaren. Bestuderen rapporten, verordeningen, wetten etc.</p>
	<p>Uitvoering</p> <p>Aanvragen diverse offertes Afhandelen diverse offertes Opstellen communicatieplan (inclusief planningen diverse fases) Opdrachtverstrekking en overleg met Flamingo Communications Besprekingen met Flamingo Communications Schrijven teksten bulletin, jingle, tv-spots Correctie teksten/drukproeven Bespreking drukproeven Opdrachtverstrekking en overleg Bon FM, jingle Opdrachtverstrekking en overleg vertaling teksten in het Papiaments Opzet website Opdracht bord kantoor commissie</p> <p>Gereed</p> <p>Communicatieplan (algemeen en 1° fase) Logo jingle (muv opname gesproken tekst) Nederlandse versie (vormgegeven) eerste bulletin Eerste vertaling eerste bulletin</p> <p>In voorbereiding</p> <p>ontwerp website overleg tv-spots voorlichtingsbijeenkomsten buurtcentra persconferentie/startmoment planningen vervolg campagne</p>

6. Financiën

Slechts een zeer gering deel van de begroting van de commissie is gerealiseerd.
Voor alle bestedingen geldt, dat betaling nog moet worden gedaan na overmaking van het totale bedrag van de aangegane verplichtingen op de rekening van de referendumcommissie door het bestuurscollege.

Zie bijlage begroting / nog te betalen

7. De leden van de referendumcommissie.

Bij besluit van 14 juli 2010 no 11 (archief 30009720)

- Dhr. mr.dr. Douwe Boersema als voorzitter;
- Mw. Maritza Juan Pedro als secretaris;
- Dhr. Ing. Sherwin C.A. Pourier als penningmeester;
- Mw. drs. Caroline Laurens als lid;
- Dhr. Juan R. Richards, MA als lid.

De commissie merkt ten slotte naar aanleiding van het op non-actief stellen van de commissie door het bestuurscollege op, dat haar leden voor een hervatting van de werkzaamheden van de commissie beschikbaar zijn indien voor het referendum een datum zal worden bepaald die zal liggen in de nabije toekomst. Zij wensen zich niet reeds nu zonder meer te binden aan de verplichtingen uit hun benoeming tot lid van de commissie, als eerst na verloop van een langere periode een datum voor het referendum zal worden vastgesteld.

BIJLAGEN

1. EV Referendum Bonaire 2010 (A.B. 2010, no. 10)
2. Benoemingsbesluit Referendumcommissie
3. Begroting Referendum Bonaire 2010 / voorlopig financieel verslag
4. Brief Referendumcommissie aan de Eilandsraad d.d. 16 juli 2010

Begroting Referendumcommissie Bonaire 2010

In ANG

BUREAU RCB 2010	Budget	Kosten	Kosten	Betaald	Nog te betalen	Over Budget
Personeel werkbureau	6,000					6,000.00
Huisvesting	9,000	2,000.00	2,000.00	0.00	4,000.00	9,000.00
Kantoorinventaris	2,000					2,000.00
Kantoorartikelen	1,500					1,500.00
Telefoon en fax	2,500					2,500.00
Vergaderkosten	1,000					1,000.00
Representatie	500					500.00
Toezicht VN	20,000					20,000.00
TOTAAL	42,500	2,000.00	2,000.00	0.00	4,000.00	42,500.00

MEDIACAMPAGNE

Kranten advertenties	25,000					25,000.00
Radio jingle productie	5,000	5,000.00			5,000.00	5,000.00
Radio jingle plaatsingen	20,000					20,000.00
Radioprogramma's RCB	20,000					20,000.00
Televisie productie/uitz	40,000					40,000.00
Website	5,000					5,000.00
Voorlichtingsbulletins	50,000	591.25	2,079.00	0.00	2,670.25	50,000.00
Posters	2,500					2,500.00
Externe deskundigen	20,000					20,000.00
Coördinatie mediabureau	25,000					25,000.00
Coördinatie algemeen	5,000					5,000.00
TOTAAL	217,500	5,591.25	2,079.00	0.00	7,670.25	217,500.00

Onvoorzien algemeen/OB	10,000					10,000.00
TOTAAL	10,000					10,000.00

TOTAAL GENERAAL

270,000

11,670.25

270,000.00

Saldo op Bankrekening:

0.00

0.00

Aan: De leden van de Referendumcommissie Bonaire 2010

- Dhr. mr. dr. Douwe A. A. Boersema, p/a bureau ged. Abraham;
- Mevr. Maritza Juan Pedro, Kaya Msngr. Niewindt nr. 90;
- Dhr. Sherwin C. A. Pourier Kaya Gob. N. Debrot nr. 61;
- Mevr. drs. Caroline Laurens, Kaya Pauwnee nr. 23;
- Dhr. Juan R. Richards, M.A.. Kaya Paloma nr. 4.

Uw briefkenmerk

Ons nr. 30009719

Onderwerp:

Benoeming lid van de Referendumcommissie Bonaire 2010

Kralendijk, JUL 14 2010

Geachte heer of mevrouw,

Hierbij delen wij u mee dat ons college u heeft benoemd als lid van de Referendumcommissie Bonaire 2010.

~~Bijgaand treft u het eilandsbesluit aan met betrekking tot uw benoeming.~~

U alvast dankend voor uw bereidheid in bovengenoemde commissie te willen participeren.

Hoogachtend,

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire,
de gezaghebber, *en*
de secretaris,

Bijlagen: 1

Cc.: ER, JAZ

Verzoeken bij beantwoording van deze brief datum, nummer en onderwerp te vermelden.
Postadres: Plaza Reina Wilhelmina 1, Kralendijk, Bonaire, N.A. Telefoon: (599-7) 5330. Telefax: (599-7) 8416

EILANDGEBIED

BONAIRE

Eilandsbesluit van JUL 14 2010, nr. 11
(archief 30009720)

HET BESTUURSCOLLEGE VAN HET EILANDGEBIED BONAIRE;

Overwegende:

dat bij Eilandsverordening referendum Bonaire 2010 (A.B. 2010, no. 10) houdende bepalingen betreffende een op 3 september 2010 te houden referendum over de staatkundige toekomst van het Eilandgebied Bonaire, de Referendumcommissie Bonaire 2010 is ingesteld;
dat in de eilandsverordening is bepaald dat de leden van die commissie door het bestuurscollege worden benoemd;
dat daarin voorts is bepaald dat de taak en bevoegdheden van de commissie, en voorts alle andere zaken die betrekking hebben op het functioneren van de commissie, door het bestuurscollege worden geregeld;

HEEFT BESLOTEN:

Artikel 1.

In de Referendumcommissie Bonaire 2010 (hierna: "de commissie") worden benoemd:

- Dhr. mr. dr. Douwe A. A. Boersema, als voorzitter;
- Mevr. Maritza Juan Pedro, als secretaris;
- Dhr. Sherwin C. A. Pourier als penningmeester;
- Mevr. drs. Caroline Laurens als lid;
- Dhr. Juan R. Richards, M.A., als lid.

Artikel 2.

1. De commissie legt ter goedkeuring aan het bestuurscollege een begroting voor van de kosten die voortvloeien uit de vervulling van haar taken. Na goedkeuring door het bestuurscollege wordt het begrote bedrag van de kosten aan de commissie ter beschikking gesteld.
2. Voor het doen van uitgaven zijn tekeningsbevoegd de voorzitter en de penningmeester van de commissie gezamenlijk.
3. Na beëindiging van haar werkzaamheden legt de commissie aan het bestuurscollege rekening en verantwoording af van het beheer van de haar ter beschikking gestelde middelen.

Aldus vastgesteld op de datum van dit eilandsbesluit en getekend op JUL 14 2010

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire,
de gezaghebber,

de secretaris,

Afschrijf dezes te zenden aan:
Fin, Algemene Rekenkamer (x2), JAZ, Eilandsraad, Burgerzaken, en betrokkenen.

3000 8992

AFKONDIGINGSBLAD BONAIRE

EILANDSVERORDENING van 25 juni 2010, no. 6 houdende bepalingen betreffende een te houden referendum over de staatkundige toekomst van het Eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening referendum Bonaire 2010).

DE EILANDSRAAD VAN HET EILANDGEBIED BONAIRE;

Overwegende:

- dat in het referendum, gehouden op 10 september 2004, de bevolking van Bonaire zich uitgesproken heeft voor een staatkundige status van Bonaire binnen het Koninkrijk der Nederlanden met een rechtstreekse band met Nederland;
- dat tijdens de start-Ronde Tafel Conferentie van 26 november 2005, de delegaties van Nederland, de Nederlandse Antillen, Aruba en de eilandgebieden die thans deel uitmaken van de Nederlandse Antillen, afspraken hebben gemaakt over het beoogde eindperspectief voor de nieuwe staatkundige structuur;
- dat in het kader van het vorenstaande tussen de regering van Nederland en bestuurders van het eilandgebied Bonaire nadere overeenstemming werd bereikt over de invulling van de rechtstreekse band tussen het eilandgebied Bonaire en Nederland als openbaar lichaam in de zin van artikel 134 van de Nederlandse Grondwet;
- dat op grond daarvan op korte termijn wijziging van het Statuut voor het Koninkrijk is voorzien en invoering van Nederlandse wetgeving, waardoor Bonaire deel zal gaan uitmaken van het Nederlandse staatsbestel;
- dat op 22 april 2010 tussen het eilandgebied Bonaire en Nederland als eindresultaat van de onderhandelingen een bestuurlijk akkoord is gesloten over de verdeling van taken en bevoegdheden zoals die zal gelden voor Bonaire als openbaar lichaam volgens artikel 134 van de Nederlandse Grondwet;
- dat het wenselijk is dat het oordeel van de bevolking van Bonaire wordt gevraagd over de inhoud van het eindresultaat van de onderhandelingen met Nederland;
- dat zulks uitdrukkelijk niet inhoudt dat het recht van zelfbeschikking door deze volksraadpleging is uitgewerkt;

Gelet op:

- het op 12 juni 2009 gesloten coalitieakkoord 'Akuerdo di Passangraham'
- het besluit van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen van 12 februari 2010, nr. HT-10/0011;
- de op 31 mei 2010 door de eilandsraad na hoofdelijke stemming unaniem aangenomen motie waarin de wenselijkheid wordt uitgesproken van het houden van een referendum over de staatkundige toekomst van Bonaire vóór 1 oktober 2010;
- artikel 1 juncto artikel 24 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen (P.B. 1951, no. 39);

HEEFT BESLOTEN

vast te stellen de volgende eilandsverordening:

Artikel 1.

Er vindt op vrijdag 3 september 2010 een referendum plaats over het onderhandelingsresultaat voor de staatkundige toekomst van het eilandgebied Bonaire.

Artikel 2.

1. Kiesgerechtigd bij het referendum zijn degenen, die vijftig dagen voor de datum van het referendum ingezetenen van het eilandgebied Bonaire zijn, mits zij Nederlander zijn en op de dag van het referendum de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt.
2. Eveneens kiesgerechtigd zijn degenen die niet Nederlander zijn, mits zij vijftig dagen voor de datum van het referendum gedurende vijf jaar onafgebroken ingezetene van het eilandgebied Bonaire zijn, op de dag van het referendum de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt en beschikken over een geldige verblijfstitel.

Artikel 3.

1. In het referendum worden aan de kiesgerechtigden twee opties in de Papiamentse onderscheidenlijk de Nederlandse taal voorgelegd, die als volgt luiden:

Mi ta di akuerdo ku kontenido i resultado final di e negosashonnan relashoná ku futuro struktura estatal pa Boneiru:

- A. Si
- B. No

Ik ben het eens met inhoud en eindresultaat van de onderhandelingen inzake de toekomstige staatkundige structuur van Bonaire:

- A. Ja
- B. Nee

2. Bij de stemming mag de kiesgerechtigde zich slechts in één taal en voor één optie uitspreken.

Artikel 4.

1. Indien een meerderheid van tenminste vijftig procent van de kiesgerechtigden geldig een stem heeft uitgebracht, wordt bij eilandsraadbesluit de uitkomst van het referendum vastgesteld in overeenstemming met de door de kiesgerechtigden in meerderheid gekozen optie.
2. Blanco stemmen worden gerekend als geldig uitgebrachte stemmen.

Artikel 5.

1. Er is een Referendumcommissie Bonaire 2010.
2. De commissie is belast met de organisatie en coördinatie van het referendum, waaronder de uitvoering van een onafhankelijke en objectieve voorlichtingscampagne, het toezicht op de stemming behoudens de bevoegdheid van het Hoofdstembureau en het beheer van de aan de commissie ter beschikking gestelde middelen.
3. De leden, waaronder de voorzitter, de secretaris en de penningmeester, worden door het Bestuurscollege benoemd.
4. Aan de commissie worden de voor de uitvoering van haar taken noodzakelijke personele en financiële middelen ter beschikking gesteld.
5. De commissie brengt aan de Eilandsraad verslag uit van haar werkzaamheden.

Artikel 6.

1. De commissie stelt in overleg met de voorzitter van het Hoofdstembureau de opmaak en de uitvoering van de stembiljetten vast.
2. Het Hoofd van de Afdeling Burgerlijke Stand, Bevolkingsregistratie en Verkiezingen doet over de voortgang van de voorbereidingen wekelijks verslag aan de commissie.

Artikel 7.

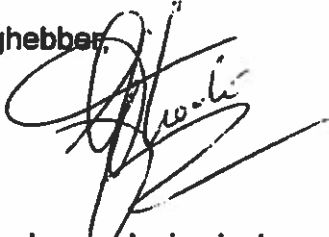
De artikelen 1 sub a en b, 2, 4, 5 tot en met 14 m.u.v. lid 9 sub a tot en met d, 33 tot en met 107, 119 tot en met 121 en 144 tot en met 154 van het Kiesreglement Eilandsraad Bonaire (P.B. 1973, no. 27) zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat in plaats van op kandidaten voor het lidmaatschap van de Eilandsraad, gestemd wordt op opties voor het referendum.

Artikel 8.

Deze eilandsverordening treedt in werking met ingang van de dag na die van haar afkondiging en kan worden aangehaald als "Eilandsverordening referendum Bonaire 2010".

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de eilandsraad van het eilandgebied Bonaire van 25 juni 2010.

de gezaghebber,

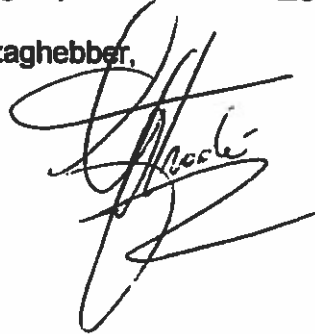

de secretaris,

Deze eilandsverordening is door mij afgekondigd op **JUL 01 2010**

de gezaghebber,

01/07/2010